

Вечерњих Новина
Београд

СВЕЧАНО

Ниш, 19. Мај 1909. год.

ИЗДАЊЕ

Закупено у Центар Библиотеке
Српског народног музеја
пол. пр.
у Београду

455

1909. год.

Библиотекар.

СИНЂЕЛИЋ

ОРГАН НИШКОГ ОДБОРА НАРОДНЕ ОДБРАНЕ

ВЛАСНИК
ТОДОР П. СТАНКОВИЋ
Председник Одбора Народне Одбране

ОВАЈ БРОЈ СТАЈЕ 5 ПАРА ДИН.

Директор
Мих. Бобић

У СЛАВУ СТОГОДИШЊИЦЕ ЈУНАЧКЕ ПОГИБИЈЕ СТЕВАНА СИНЂЕЛИЋА
И њЕГОВИХ 300. ДРУГОВА 1809 ГОД.

Протекло је сто година дана,
Од онога крбавог међана,
С друговима кад је крв пролећо,
Шиб са Чегра — Синђелићу Стево..

Београд, 5. маја 1909. год.

Мл' се Србија са љуком сећа,
— И сећаје с' кроз дуга сттолећа —
Жа јунаке из прошлости давје:
Синђелића и другове славје!

Жа за шо им — рад сећања жива,
Троб јуначки сузама залива,
Сузе лије — свеће жртве хвали
Жа на гробу воштанице ѡали...

Љуб. Петровић.

Брат брату

1809—1841—1877—1909

.....Кад се шаше по земљи
Србији
„По Србији земљи да превре
И за друга истакне судија..

.....тада кроз гудуре и дубраве
штотме Шумадије одјекну поклич тополекога јунака:

„Тко је Србин — у бој за род, за слободу српску!..

И Србин се дике! У рукама мирнога, чобанина српског засија сребрнасти јатаган и загрме цефтердар, који кријима пробуђенога двоглавог орла српскога разнесе глас: победе српске, славе и јунаштва српскога.

Топола Орашцу, Орашац Сибници, Сибница Руднику, Валеву, Шапцу Чокешини, а славна Чокешина на крилима славе Леонида српских *Браће Недићи* Иванковићу, Иванковац Салашу, Салаш Мишару, а Мишар — целоме свету објави: да је Србин јунак, да роб више неће бити, да се бори за своју слободу, да побеђује, јер.

„Знаћи ће се турска костурница;

„Докле траје сунца и мјесеца“.

....Јуначки поклич шумадијских соколова одјекнуо је брзо с Мораве Дрине, Тимоку, Ибру и Нишави. Са свих страна, из груди братских срдаца захори се глас пробуђене раје:

„Брат брату — у помоћ!“

И шака јунака диче Шумадије дике брану петвековнога ропства, хрли браћи у помоћ, раскида лапице, грозном осветом. „Јер је Србин јунак од међана“.

Бјезнина, Суводол, Нови Пазар, Сјеница, Каменица са Чегром славним вечити су споменици братскога за-

захвалности. Њих је палила, гробове пролећним цвећем китила мати и сеја каменичка, заричући се: осветом, жртвом за свету идеју Српску.

....И није прошло много времена, а из оне бледе, у пригашеној тузи мајке и сестре српске на Чегру, скривене воштане свећице плану 1841. год. први оган братскога одјека за освету и слободу робља српскога! Станко Бојаџић из Владотинаца, Никола Срндац из Душника, Милоје Чорбаџић из Каменице, Станко Чандар из Крчишића у договору са осталим виђенијим људима пашке околине кренуше с пролећа (априла) 1841. год. устанак за освођење овога краја од Турака и присаједињења Србије. Центар његов беше у Нишу, где је тада њега владике нишкога Мелетија, пјевача пројака Јана, свештеника Ђорђа и грађана:

Здравка Палилуље, Николе Сахатчије, и других. Устанички оган беше обухватио појас: Власотинце, Каменицу, Топонију, сав обруч око Ниша, наслапајући се на моралну потпору блиске границе Милошеве Србије. За циљ устанка народ је приложио и велику количину новца: 18.000 дуката, 30.000 цванцика, 15.000 рубља.

Варница устанка креснула је у Томину недељу, 5 априла 1841. год. Али изгледа да је рано креснула. Јер Турци, по наредби зверскога никога Хусејина — паше 11. априла у суботу попалише Кутину, а сутра дан и Матејевић и Каменицу. У исто време понајло је и поробљено и Власотинце, устанак би пригушен у његовом зачетку, и Хусејин паша се тада баци свом снагом и на његову жижу у Нишу: владику Мелентија и његову окoliniју. Владику, против Стојана, попа Ђорђа, са још две стотине најугледнијих грађана позове паша у град. Знају се већ зашто их зове. Многи грађани побегоше. Владика и свештенство остаде, да душу своју положе за стадо своје. Похапши их, изведене пред суд, и брзо осудише на — вешала. **31. Маја, на трећи дан Духова** осванила су на бив. каменом мосту на Нишави шестора вешала, која за мало час подигоше са земље у регионе царства небескога, друштво Синђелића и другове: три пастира стада Христова: владику Мелентија, против Стојана и попа Ђорђа, и три грађанина: Младена, Годуба и Радисава!

О, блажене сени светих мученика наших! Ви хтедосте засведочити браћи Ресавцима, чегарским херојима, своје дивање, своју братску захвалност, своју љубав. На крви њихову својом одговористе, кости њихове својим покристе, на споменику њихових бесмртних имена и своја урезајте да се зна и потомству проповеда: *чарста братска веза истих осећања за слободу рода српскога...*

Крв није вода. Њу тако јајно првирују из ваших рана ицензурују воловита Нишава предала је хуцији Морави, а ова Ресави и свој поносној Шумадији одијумију поздрав браће са Нишаве:

„Сремни смо, браћо, не оклевујте!“

И није дugo Нишава морала валима својим носити браћи тужне уздије ропства свога!. Утвреним стазама, прокрченим путем чегарских витезова појурише браћи у помон опет поносни синици Шумадије а сада и старога Браничева забрујаше топови српски са Суновца, загројаше пушке српске на Мрамору, затуњеше муње српске са Камаре и

Марковог Калета, потресоше се бедеми горлога Ниша, устремише се кости чегарских јунака, уекине крв мученика са моста Нишавског и 28. децембра 1877 захорише се са Чегра Синђелићевог први пуцни топова Браничевске бригаде, и треском својим разгонише гробове браће, објавише уекре робља заробљенога! И у рукама освећених витезова српских залеприша се победоносни стег појеке српске, и паде на кулу градску. А из хиљаду града одробљенога робља захори се веће поклич:

Хвала и слава чегарским херојима!

Хвала и слава мученицима са моста Нишаве.

Хвала и слава кнезу ослободиоцу и храброј војsci његовој!

Хвала и слава свој браћи српској, који извршиле своју дужност, и умеше умрти да вечито живе у захвалној усномени потомства српског!

Раде.

НА ДАН СТОГОДИНИЦЕ СМРТИ

Стевана Синђелића

*На гробу ће панини изјеће
За далеко неко поколење...*

Његов.

Ево, тамо, опај камен
Ка једини спомен стоји —
Још ко спомен славе старе
И јуваштва големога;

— Али опај камен хладан
Ту је нашем знак пријзнаја —

— Знак пријзнаја? — Зар то само?...

* * *

Није! Није!

— Топла срца Срба свију
Трајнији ти спомен крију :
Вечан спомен прошлог доба,
Твог јуваштва, твога гроба,
— Српин твоје, Синђелићу.
А из живота тог спомена
Подиго се овај камен
Да пред светом љубав каже
И сећање потомака...

Сто година наше груди
То сећање свето буди:
Сто година широм Србија
Одјекује позив свети:
Сто година душа твоја
Међу Србима твојим лети,
На их диже да их крени,
На им даје нове наде
И узданаје на дан лепи
Србадије наше младе...
Сто година зећ насе диже:
Сто година како збори
Свети Завет из стварије
Глас твој, што се овуд хори
Пуи љубави и силине....

И у време слаге бујне
И у часу зоре рујне;
И у дане очајања
Када нам се сунце скланја;
И поћи тамина кад насе свије,
Кад насе тамина обавије
Над насе је сенка твоја:
Лебди благо, злато, тио,
На нас срца храбри, диже,
На мишицу нашу снажи...

— И у ноћи, и у дану,
И у зору, зору рану
И кад миљу сунце заје
И кад звезда рој изаје:
Увек, увек, свуд наас прати
Опомена света твоја
„Светите ме! светите ме!“

— Дал' то није прекор тешки
За потомке изметнуте?
Дал' то нису клетве љуте?
Дали Срби — Срби нису?
— Ај, дедови наши мили,
Мислите ли, можда, да смо
Завет свети напустили?

Дал' не знајте: наше груди
Како стеже судба клета?

Зар не чујете гласе наше
За част светог аманета?

— Зар не чујете звекет мача?
— Зар не чујете бојне песме?
Ил' мислите, да се Србин
Ни падати више несме?

Не куните! Не куните?

— Сто година иоћи нас крије!...

Не куните! Не куните!

— Јер нас тешка клетва бије
Вековима, столећима...

Ај! Та Србин никда неће
Заборавит патње своје!...
Синђелићу, Србин неће
Заборавит смрти твоје!...

Већ кад мине иојца пуста,
Кад се дигне магла густа
Што још свија камен овај —
Када сјајно сунце сине,
Кад се захори кроз планине
Бојне песме пој:

Тада ћемо покајати
Пет столећа робовања;
Тада ћемо оправдати
Сто година чамована
— Тек тад ћемо прославити
Успомену српти твоје!

Ниш.
Мил. Павловић учен. VII гим.
Доброзвања Легије „Синђелић“.

СРПСКОЈ ОМЛАДИНИ

Сви народи имају па листовима
своје историје забележене дане радости и успеха, као и дане народне
несреће, жалости и неуспеха. Код неких народа врло је мало тужних и несрћних дана, те се губе према
данима радости и успеха. Такви народи и данас су напредни и срећни
и иду па сусрет још бољем напретку
и величини својој. Народи лоји су
у своме животу имали више жало-
сних и несрћних дана, и данас још
пате, већином поцепани и раздвоје-
ни; још служе туђину, а са култу-
ром су далеко изостали од оних на-
рода па које се срећа чешће осме-
хивала.

Српски народ, по несрћи, има па листовима своје историје и сувине
жалосних дана тако, да се дани радости и среће народне губе према
њима. Српски је народ, може се с правом рећи, једини народ у Европи
који из листовима своје историје
има онако чешће жалосне и чи-
тавих перипетија, па и да је културна
борба око наше наше културе, кулумиј-
ског доба, првост највећи; про-

паст на Косову; пет-стогодишње ропство и патње под Турцима, и т. д.

На то и данас гледамо у један лист наше историје, на коме је забележена јувачка смрт Стевана Синђелића и ужасна погибија његових храбрих другова — Ресаваца. Пуних сто година — читав један век — проходило је од тога знаменитога и жалосног дана, а онога због чега је овај лист наше историје морао овако тужан бити, и данас има међу нама. Проклета неслуга, борба о превласт и првенство, и данас прати илеме српско. И онда, као и данас, имало је вођа народних, који су гледали да прво задовоље своје личне амбиције, па земљи и народу како буде; и данас, као и онда, има вођа народних, који из круга својих личних и партиских интереса не виде нимало даље, и који, да би задовољили своје и партиске интересе, ометају земљу у њеном напредку и остављају народних идеала.

Примера за ово има и сувише.

Слава Синђелићева сметала је славолубивоме страшнику Милоју, те је само због тога остао разводушни посматрач херојске борбе Синђелићеве и његових другова на Чегру. Завист једнога властољупца учинила је, да се битка на Чегру онако жалосно сврши по Србе, због чега су се српски соколови морали вратити са пута, на који их је мисао о ослобођењу и уједињењу Српства била повела. Цео ратни план, који је Карађорђе са војводама почeo 1809. године изводити, упронастила је завист и злоба једнога неспособног војводе.

Пример страшан, па ипак није послужио за поуку осталим српским вођама из онога доба, јер, само после неколико година од овога жалоснога догађаја на Чегру, видимо: како су падале главе пајасслужнијих синова српских из првог устанка, јер су се неки властољупци задовољили са оно власти што им Турци удељиле, а који су у ослобођењу београдског пашалука, са турском посадом у градовима, сматрали за остварену идеју, којој су Карађорђе и његови другови служили од почетка устанка.

Доцније, за време од ослобођења Србије до данас видимо исте одвратне примере борбе око власти и господства, а све на штету заветне мисли Србинове: ослобођења и уједињења Српства. Примере за ово нећемо наводити јер су нам свима познати, а бојимо се да на данашњи дан не потресемо свете мошти оних соколова, који на данашњи дан, пре сто година, падоше борци се за свету мисао Србинову. Њихове свете сени нека нам опростиште што и овдјеко рекојмо, јер то учинијмо ради омладине, узданице наше, која не треба никад да заборави: да је узор чегарској несрћи била проклета неслуга, завист и злоба, те да се од ових порока чува и лечи ако би они почеле тровати већ млади организам. Ради омладине и ову тужну свечаност данас обављамо са жељом: да њени потомци не дочекују стогодишњице жалосних и несрћних

дана по Српство, него нека дочекују и прослављају стогодишњице дана радости и среће народне.

Л.

ВЕЧНА ВАМ ХВАЛА И СЛАВА РЕСАВСКИ ХЕРОЈИ!

Себе преторјев највише
се може.

С. Милутиновић.

Деветнаестог маја пре сто година ославило је у свој својој пролећној красоти јарко сунце над нашим данашњим гордим, али тада још заробљеним градом Нишем. Ославило је сунце, па је засузило у јутарњој роси, што је поносита тековина Немањина још све једнако у ропским ланцима, а радосно се наслејало, кад је видело на Каменици ослободилачке ратнике Карађорђеве младе Србије. Да, јарко сунце неба, слободе и живота је усхићењем је поздравило своја чеда, своје заточнике, Карађорђеве ослободилачке ратнике.

На Чегру се поносито лецира српска тробојка над Синђелићевим витешким Ресавцима; витешко им оружје одејајује на јутарњем зраку. Поносита их је Ресава одњихала, где се угудио последњи пламен старе наше славе, а ето их, где се први боре за нову славу. Бог Свети би знао, колико су већ силих јуриша јувачки одбили, а сад дочекују нови јуриш. Њих је две хиљаде, а непријатеља четрдесет хиљада. Силини Боже оне ли и сад одолети на твоју славу?! — Бој се започне: топ грми, а пушка цуца и лес од непријатеља лежи у крви. Али премоћ падире и ако се свака стопа потоцима крви откупљује. Љути непријатељи већ се топлико попримакли, да им се распознају лица, а топ и пушка их тим смртоносније косе. Потле се прекрило турским лешевима, а сад ето страшна смрт с њима премоћије и саме ровове. Тек од једном заори се урнебесни усклик „Алах ал алах!“ и после њега наступи грозан тајац, у коме се сва мат и јатаган. Пресудан час је наступио: Синђелићеви витезови се у конџија хватају с непријатељем! — Боже мил, хоће ли му одолети?! — Грозна сеча у немој тинки, дете главе а ломе се јувачка прса и сваки трепут ока поси неброј живота. Ово је исконски хаос, пакао, коме је тешко догледати крај. Али иуста премоћ преоблађује и ресавски витезови око српске тробојке, символа свога поноса бију самртнички бој. И сад Стеван Синђелић, херој над херојима, огрезао у непријатељској и својој крви с ијамљеним мачем подећи у барутни поткоп и скрпење своју кубуру у прах. — Трусе, громовит тресак, дим и пламен без избора посе своје жртве и пакао је паклом савладан. Мртва тинкица царује над тужним Чегром и две хиљаде ресавских хероја поносито леже посред шест хиљада непријатеља.

Чегар је претворен у огромну гробницу, по којој Турци промичу секући српске мртве главе, да од њих подигну Белекулу, крвави споменик своје прескуноплане победе. Кола за колима, пуна мртвих глава, низу се прваци тужног Ниша, да у његовом родољубивом становништву, нашој подјармљеној браћи, убију и саму помисао на ослобођење помоћу њихове браће Шумадијца. Стражни су то призори и грозна су то изочарења, која их сад

спалазе! Али стиштите своја ојађена срца учињења браће! Јер је српска витешка част неокрњена, а док је ове, дотле је и уздана.

Јарко сунце, које је у јутру весело сјало, сад у крвавом руменилу залази, наговешћујући нову, успешну борбу. Идеја, која је толиким херојима освештана, мора победити. —

Сад пак приступимо, да ову слику чегарског крвавог или славног дана себи протумачимо.

Наша револуција под великанским војдом Карађорђем стојала је почетком 1809. год, на врхунцу своје експансивне силе. Услед тога приступило се остварењу поносите мисли да се ослободе турског јарма наша заробљена браћа. У тој високој цељи генијални Карађорђе је предлагао, да се свом оружјем силом прорије правцем још тада наослобођеног Ниша, добро уочени важност овога града како по Турке, а тако и по нас саме. А док би се у овоме правцу сва наша нападајна сила заложила, дошли би се на свима другим тачкама држали у одбрани. Ова мисао у који нико је била близу ума, у толико је велима много обећала, јер падом Ниша у наше руке, задобили бисмо најважнију турску тврђаву у Српској земљи. Ну његове војводе било из којег разлога опираху се томе ратноме плану и прорије својим ратним планом да се у исти мах напада у четири правца: на Босну, Стару Србију, Ниш и Видин.

Стеван Добрњац, војвода, који се до сада победама и својим витешким карактером прославио, управљао је из тврдог Делиграда југоисточном Србијом, која се сучелавала и љуто борила још тада заробљеном нишком облати. По својим огромним заслугама и широкoj својoj популарности он је жељео, да буде војсковођа наше војске против Ниша. Али његов лични непријатељ Младен Миловановић, који је онда у нашим државним пословима веома много важио, постави на то место свога пријатеља Милоја Петровића, човека, који се у заслугама и јавном признанju ни мерити није могао с Петром Добрњцем. Кад Милоје дође у Делиград, од куда се наша војска требала да крене на Ниш, онда наступи расцеп међу нашим војводама и старешинама. Једни су били уз Милоја, а други уз Петра, па се према томе први прозову Милојевцима, а други Петровцима. Ко је највише крив у овом пагубном раздору, није лако пресудити јер је Милоје кривио Петром непослушношћу, а Петар Милоја обешпоћију. Али можда нећемо бити далеко од истине, ако претпоставимо, да је Милоје и сувише наглашавао своје старешинство над Петром, а овај је опет и сувише жално за војсковођством, које му се ево измакло. С таким развојеним духом крене се наша војска под Милојем на Ниш око средине априла 1809. год..

Ова је војска била састављена из ратника из пожаревачке, ражањске и алексиначке нахије, из ратника Петра Добрњца и Хајдука Вељка, који су се већ раније утврдили у Каменици код села Матејевца (3500 пешака и коњаника), и из 2000 редовних војника, које је Милоје собом донео из Београда. Ова војска је бројала 1100 бораца и 13 топова. У Делиграду пак остало је војвода Илија Барјактаровић с 2000 бораца из парничке нахије.

Наша војска дошао пред Ниш овако се разместила. — Па Равништу код Каменице био је војсковођа Милоје с редовним војницима, мунцијом и комором. А испод њега на истој коси били су његови бећари. Близу горњих Матејевца био је Петар Добрњац и Хајдук Вељко с пешацима и коњицом. На Чегру се улогорио Стеван Синђелић с ресавцима, ражањском и александријском војском. На коси Репишту више Чегра стајао је Паун Матејић, млавски војвода. И нај- после испод Теменог Врха више Каменице заузeo је положај парадински војвода Илија Барјактаровић, којега је Милоје повукао к себи из Делиграда, да би бројој надмоћности турске војске по могућству драстично.

Сад ако узмемо на ум, да је Ниш од исте важности био за Турке, као Београд пре него што је пао у наше руке, и да не га према томе свим могућим силама бранити, онда признати морамо да је наша војска пред Нишем брејно доста слаба била за решење овако важног задатка, и да је своју бројну слабост могла надокнадити тек по цену крајњег напора.

Поступним приодлажењем турске војске порастао је њен број на 40000 ратника.

Овај рат покренуо је савезу с браћом Русима и наши ратни план оснивао се на тој претпоставци, да ће они преко Дунава упасти у турске земље на Балкану у исто време, кад ми поћемо на Ниш. Али они закасне с прелазом и тако турска сила спремљена против њих појури Нишу у помоћ. И сад се очито испољи основаошт Карапорћевог ратног плана, који је од војвода одбачен. Јер по овоме би у овој прилици били и бројно драстични Турцима, а да и не говоримо о томе, како би Карапорћева неумољива строгост јачег јединства дала нашем ратованју.

Ипак се наша војска јуначки борила, одбијајући Турке. Они су нарочито нападали на Чегар, где се утврдио Стеван Синђелић с својих 2000 Ресавца, пошто је његов положај према Нишу био највише истакнут. Али што даље, стање наше војске било је све озбиљније и озбиљније, 5. маја 1809. год. пише војсковођа Милоје Државноме Савету, да је већ три пута молио за помоћ у војсци и у мунцији, али узалуд. Међу тим турска војска све више јача и бојати се да не буде опкољен са свију страна. Даље вели, да је Делиград, а то је његова основа, у опасности од Турака. — По овоме је видети, да је његов положај веома опасан био. Према таким приликама требало је ову војску благовремено појачати с контингентима оних војника, које су упале у Босну и Стару Србију, као што се то и учинило, али тек после катастрофе. Овим начином би се неосетно прешло на Карапорћев ратни план, који се све више истицао као једино спасносан.

Али се од свега тога шпита не учини. На против Милоје у горњем свом писму од 5. маја вели, да је послao Хајдук Вељка да иде са својим ратницима Гургусовцу (Књажевцу) у помоћ. Вељко је тамо и пређе био отишao, и онет се вратио у папику војску, а на очиглед опасности онет одлази. Није дosta то, већ му Петар Добрњац следује и тако пред

Нишем остаје тек 7500 наших бораца и 11 топова.

Вељков отлазак и повратак и онет поновљени одлазак, а нарочито Петрово напуштање нишке војске изгледају нам као веома симптоматични појави по дисциплину у нашој војсци. Вељко и Петар беху веома спријатељени и биће, да су својим дрижњем веома отежали Милојев положај. Отуда закључујемо да је Милоје Вељка веома радо отпустио у Гургусовцу, а већ Петар никако га и није признао за свога старешину. О Петру се још и то тврди, да је после катастрофе на Чегру отворено говорио нашим ратницима: „— Избављајте што можете, па се спасавајте; шта да се боримо за Милоја?“ — По овоме изгледа, да је баш на домаку наше катастрофе био.

Шпита не показује толико жиљавост нашег ратника, колико то, што се и у оваквим жалосним приликама одважно борио. А нарочито се у томе одликовала наша посада на Чегру. Јуриш за јуришем би одбивен, и од колике би користи могла бити Вељкова и Петрова коњица у овим приликама, о томе нас учи улога Луке Лазаревића у нашој победи на Мишару (1806. г.) Нијхово присуће и њихова оданост можда би обризли ток овога рата, и у место крвавог и славног чегарског дана данас би славили славом овептчано ослобођење Ниша. Али Вељка и Петра не би на Чегру и одбивени јуриши осталоше непокоришћени.

Најпосле 19. маја 1809. г. премоћни Турци са вију страна нападну на Синђелићев оникон. Он и његови Ресавци се одважно браће и турски лешеви гомилама леже око њих. Али сад онет наступа моменат, који тек свевидни Бог може да појми. У околним ониконима гори посада од жудије, да прискочи својој притешћијој браћи на Чегру и пављајује на Милоја, да ју изведе. Милоје пак никако не пристаје на то, било што мрзи Синђелића као Петрова пријатеља, било пак што страхује, да му турска премоћ не уништи војску у отвореном пољу. О да грозног призор, где брат на очиглед брата тине, а још грозније свести, да нас непрекаљени Косовски јади још инеу поучили и научили.

Наши витешки Ресавци већ одбили неколико јуришина, али се Турци све не престано враћају. У тој непрестаној борби мунција се силио утрошила, и то је Турцима дало толико маха, да најпосле преко лешева својих палих ратника пројду у оникон. И овде се сад започне борба па пожеве, у којој су бројем премоћни Турци најпосле морали победити. Шта се забива у човековој души у овакој прилици, то се не може описати, али се вељада да појмети. У ражареном мозгу севају мисли мучњевитом брзином, стварајући на мах у човечијој души рај и пакао. Учинило се све што се могло, да кле витешка част је у пуноме попосу. Али уз ту високу светост ту је горко сазнавање, да груба бројна премоћ преојлађује, којој витешки понос не може да се покори. У таквом мучњевитом размишљању стичу се безмерна љубав према идеји водиљи с убиљачком мржњом према јадима, које ћудљива судба пезаслужено гомила на пајлеменитије људе. А ове обе мисли стапају се у једну страховиту мисао, а то је у презрењу живота и пр-

косу смрти. Том мишљу напојена душа победоносно ликује у својој неограничености силе и заносом стреса са себе око телесности. — Оваке бурне мисли могле су се ројити у попоноју души Синђелићевој, кад је у барутном поткочу отњем свога самокреса дигао у ветар с нагријулим Турцима себе и своје Ресавце.

Вечити споменик овог херојског дела јесте наша Кеље-Кула, коју подигоше Турци од 952 српских херојских лобана. Они ју подигоше, да вековима сведочи за најхову силу, и да рају науче покорност. Ну она у својој немој величини пружа свету посве други наук, а то је, да је српски национални понос јачи и од same смрти.

Падом нашег оникона на Чегру клонуо је толико дух остале наше војске на Каменици, да је поћу чегарског дава оставила своје положаје, пробијајући се кроз Турке. Наши губитци износе 3000 ратника и 11 топова, али су и Турци 6000 својих ратника изгубили.

Ну и ако је чегарским даном нађа у што скорије ослобођење наше подјармење браће била осуђена, ипак слободно можемо рећи, да су у свој чистоти очувани српски витешки понос и светиња наше националне мисли. И тако је могуће било, да духом и примером чегарских хероја провејава наша модерна српска војска обилато покаже чегарски губитак ослобођењем Ниша.

Близјене душе њихове већ су задовољене у рајском насељу, али ћемо их најбоље задовољити онда, ако к срцу примио ону поуку, коју нам у пуној бубави пружају;

Мримо славно за свету идеју јединства света Српства, као што су и они мрели. А уз то заложимо и сву своју личност са свим њеним посебним побудама и прохтевима. Нека она плани на светом олтару чистог родољубља у горостасном пламену онитет одушевљења. И онда у будућности крвати дани бојнога поља неће бити увенчани само славом, већ и непосредним огромним успесима.

Вечна вам хвала и слава ресавски хероји!

Српска Народ. Скупштина Стевану Синђелићу

Изасланици Народне Скупштине, у знак признавања и захвалиности на јуначком пожртвовању војводе ресавског Синђелића и његових чегарских јунака, који сви славно изгибају за чист и славу имена српског а за ослобођење браће своје, положиће данас на онај скромни белег на Чегру сребрн венац од лаворовог и растовог лишћа. На траци, која с доње стране везује гране овога венца, исписане су ове речи:

У славу
Ресавског Војводе Стевана Синђелића и свих чегарских јунака
који својим kostима грађаху темеље
обновљеној Краљевини Србији
Народна Скупштина
изложи овај венац
1809 — 19. маја — 1909.

Нова Акционарска Штампарија — Ниш

Културно
наслеђе
Србије

